

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijski savjet

Рјешење

**По Закључку о покретању поступка по службеној дужности против привредног субјекта
Јавно Подузеће Комунално д.о.о. Жепче**

Сарајево
март, 2022. године

Број: УП-01-26-2-015- 12 /21
Сарајево, 14.03.2022. године

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (1) тачка ц), члана 48. став (1) тачка б), а у вези са чланом 10. став (2) тачка д), Закона о конкуренцији („Службени гласник БиХ“, бр. 48/05, 76/07 и 80/09), у поступку покренутом по Закључку о покретању поступка по службеној дужности, број: УП-01-26-2-015-2/21 од 15.09.2021. године против привредног субјекта ЈП Комунално д.о.о Жепче, ул. Жељезничка бр.3, 72230 Жепче, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја, у смислу члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији, Конкurentијски савјет на 101. (стотинупрвој) сједници одржаној дана 14.03.2021. године, је донио

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Утврђује се да је привредни субјекат ЈП Комунално д.о.о Жепче, злоупотребио доминантан положај на тржишту дистрибуције топлотне енергије у Граду Жепче, примјеном члана 16. Одлуке о загријавању стамбеног и пословног простора даљинским гријањем број: 01-23-83/19 од 31.05.2019. године те примјеном Правилника о сталном и привременом искључењу објекта са инсталација централног гријања број: 1677/15 од 08.09.2015. године којим су прописани услови издвајања тарифног купца из топлинског система као и обавеза плаћања свих трошкова осим трошкова енергије за тарифне купце којима је одобрено издвајање из топлинског система, што представља условљавање другој страни да прихвати додатне обавезе које по својој природи немају везе с предметом споразума, у складу са одредбама члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.
2. Налаже се привредном субјекту ЈП Комунално д.о.о. Жепче:
 - да у року од 60 (шездесет) дана од дана пријема овог Рјешења да измијени Правилник о сталном и привременом искључењу објекта са инсталација централног гријања број: 1677/15 од 08.09.2015. године на начин да се одредбе истих ускладе са тачком 1. диспозитива, те да у остављеном року достави доказе о извршењу истог.
 - да у року од 60 (шездесет) дана предложи нову Одлуку о загријавању стамбеног и пословног простора даљинским гријањем, те да приједлог исте достави Конкurentијском савјету на мишљење.
3. Изриче се новчана казна ЈП Комунално д.о.о Жепче, због кршења одредби из члана 10. став (2) тачке д) Закона о конкуренцији, утврђене у тачки 1. овог Рјешења, у висини од 5.000,00 КМ (петхиљада и 00/100 КМ), у складу са одредбом члана 48. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, коју је дужан платити у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема овог Рјешења.

4. Уколико ЈП Комунално д.о.о Жепче не уплати изречену новчану казну из тачки 3. у остављеном року, иста ће се наплатити принудним путем, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока према важећим прописима Босне и Херцеговине.
5. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у „Службеном гласнику БиХ“, службеним гласноцим ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкурентијски савјет БиХ је дана 12.10.2020. године, под бројем: 01-26-10-209-1/20 запримио поднесак физичког лица Х.Х., у вези одбијања захтјева за искључење са централног гријања од стране пружаоца те услуге привредног субјекта Јавно Подузеће „Комунално“ д.о.о. Жепче (даље у тексту: ЈП „Комунално“).

У предметном захтјеву се од Конкурентијског савјета тражи да помогне физичком лицу Х.Х. у борби за остваривање права. Физичко лице Х.Х. је због немогућности плаћања трошкова гријања због мале пензије, више пута писмено обраћао ЈП „Комунално“ са захтјевом да га искључе са система централног гријања. Даље се наводи да ЈП „Комунално“ држећи монопол и понашајући се моноплистички, занемарује захтјеве за искључење и права подносиоца захтјева, у чему их подржава Суд Жепче и Кантонални суд Зеничко добојског кантона, што се види из Пресуде у корист ЈП „Комунално“. Подносилац пријаве наводи да га оваквим понашањем горе наведене институције стваљају у дужничко ропство и тјерају да плаћа нешто што му је неприхватљиво, као што су услуге гријања, трошкове суда, и трошкове адвоката. Наводи се и да Подносилац пријаве и ЈП „Комунално“ немају закључен уговор о пружању услуге централног гријања, те да самим тим не постоји никакав облигациони однос. Према наведеном, Институције и ЈП „Комунално“ крше законе здраве конкуренције и на незаконит начин спречавају право на избор.

Слиједом наведеног, Конкурентијски савјет се дана 15.01.2021. године актом број: 01-26-10-209-2/20 обратио ЈП „Комунално“ д.о.о Жепче, ул. Жељезничка бр.3, 72 230 Жепче при чему је затражено да се достави примјерак важећег уговора склопљеног са физичким лицем за загријавање стамбене јединице и привредним субјектом за загријавање пословног простора; важећи ценовник по коме наплаћујете услугу централног гријања; да прецизира подручје у којем врши испоруку топлотне енергије на нивоу Општине Жепча као и процјену колико је њихово тржишно учешће, те да наведу да ли се још неки привредни субјекат бави пружањем услуге централног гријања на подручју Општине Жепче; број корисника и број потписаних уговора за услугу централног гријања (посебно одвојити стамбене, пословне и самостојеће објекте); да појасне под којим условима корисник услуге може да се искључи са система централног гријања, да доставе прописе који регулишу наведену дјелатност, као и информацију под којим условима се корисник може искључити са система даљинског гријања.

ЈП „Комунално“ д.о.о. се на тражено читовало дана 25.01.2021. године поднеском број: 01-26-10-209-2/20 и доставило Конкурентијском савјету слиједеће информације:

Услуге испоруке топлотне енергије се врше на ужем градском подручју Жепча (централни дио града), те да на подручју Општине Жепче не постоји нити један други испоручилац топлотне енергије. Услуге централног гријања се пружају на у три стамбено-пословне зграде које имају систем централног гријања само за станове и пословне просторе у тим зградама. Број корисника прикључених на градско централно гријање је 307 корисника у стамбеном простору и 87 корисника пословних простори.

У поднеску се даље наводи да ЈП Комунално као једини испоручитељ топлотне енергије у Жепчу, нема закључене уговоре са корисницима централног гријања него се примјењује „Уговор по приступу“. Основ за заснивање претплатничког односа је попуњен Захтјев за прикључење на инсталације централног гријања од стране корисника.

У складу са Одлуком Општинског савјета Жепче о загријавању стамбеног и пословног простора даљинским гријањем је дефинисано да се корисници услуге са централног гријања могу искључити привремено и трајно.

Трајно искључење је могуће само за цијеле објекте, односно за објекте који чине једну засебну енергетску цјелину. Није могуће искључење само једнога дијела објекта уколико то доводи до угрожавања квалитете гријања осталих корисника гријања у истоме објекту. Уколико се дио објекта који се жели искључити са гријања налази на таквој позицији да искључење тог дијела објекта не утиче на квалитет гријања осталих корисника, тај дио објекта се може трајно искључити са инсталација гријања.

Привремено искључење објеката са инсталација централног гријања одобрава се за дијелове објекта који не чине засебну енергетску цјелину због: неподвижених догадаја у просторијама потрошача-виша сила (пожари, поплаве, експлозије и сл.); већих радова на одржавању кућних инсталација; преуређења или проширења кућних инсталација; и у случају добивања писмене сугласности испоручитеља топлотне енергије.

Уз поднесак су достављени слиједећи прописи: Правилник о сталном и привременом искључењу објеката са инсталација централног гријања, Одлука о загријавању стамбеног простора даљинским гријањем и Цјеновник комуналних услуга.

1. Поступак по Закључку о покретању поступка по службеној дужности

На основу наведеног, Конкурентијски савјет је у складу са чланом 32. став (1) Закона, донио Закључак о покретању поступка по службеној дужности број: УП-01-26-2-015-2/21 од 15.09.2021. године (у даљем тексту: Закључак), против привредног субјекта ЈП “Комунално“ д.о.о Жепче, ул. Жељезничка бр.3, 72230 Жепче, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја, у смислу члана 10. Закона о конкуренцији.

У складу са чланом 33. став (1) Закона, Конкурентијски савјет је, дана 15.09.2021. године актом број: УП 01-26-2-015-6/21, доставио предметни Закључак на читавање.

Тражени одговор на Закључак, привредни субјекат је доставио дана 04.10.2021. године поднеском број: УП 01-26-2-015-7/21 наводећи сљедеће:

- Закон (Сл. Новине ФБиХ број: 8/05, 81/08, 22/09 и 109/12) чланом 2. став 1. наведеног Закона прописано је да су јавна предузећа, у смислу овог закона, правна лица уписана у судски регистар као привредно друштво које обавља дјелатност од јавног друштвеног интереса (енергетика, комуникације, комуналне дјелатности, управљање јавним добрима и друге дјелатности од јавног друштвеног интереса) или правно лице дефинисано као јавно предузеће посебним прописом.
- Закон о комуналним дјелатностима Зеничко-добојског кантона („Службене новине ЗЕ-ДО кантона“ број: 17/08) одређује, између осталог, које су то комуналне дјелатности на подручју тог кантона, начин обављања и финансирања, те друга питања од значаја за успјешно обављање комуналних дјелатности.

- Да је чланом 6. закона о комуналним дјелатностима ЗЕ-ДО кантона прописано да општине обезбјеђују обављање комуналних дјелатности, под које спада и дјелатност опскрбе топлотном енергијом, коју може обављати страном и домаће правно и физичко лице, док је чланом 8. став (3) прописано да општина може повјерити комуналну дјелатност наведеним субјектима полазећи од природе комуналне дјелатности и увјета и потреба јединица локалне самоуправе у складу са Законом.
- Да је чланом 9. став (1) Закона о комуналним дјелатностима ЗЕ-ДО кантона прописано да општина за обављање појединих комуналних дјелатности које се финансирају из њеног буџета обавезно повјерава јавним подuzeћима комуналних дјелатности, које је одлукама општинског савјета формирала за обављање тих комуналних дјелатности, док је ставом (2) истог члана прописано да уколико јавно комунално подuzeће не посједује одговарајуће технолошке и економске увјете за обављање повјерених комуналних дјелатности, односно дијела појединих комуналних дјелатности, обављање тих дјелатности може се повјерити другом правном лицу.
- Да се комунална услуга може ускратити кориснику под условом да то техничке могућности дозвољавају и да се искључењем не угрожавају други корисници комуналних услуга, односно корисник не може отказати кориштење комуналне услуге ако то техничке могућности не дозвољавају, односно ако би се тиме угрозио квалитет кориштења и стандард других корисника.
- Да је одлуком о организовању и оснивању Јавног подuzeћа „КОМУНАЛАЦ“ Жепче, број: 01-023-136/90 од 13.04.1990. године објављене у „Службеном гласнику општине Жепче“ број: 3/90, Скупштина општине Жепче, основала Јавно комунално подuzeће „КОМУНАЛАЦ“ Жепче, са сједиштем у Жепчу у улици Жељезничка бр. 3, а које се Одлуком Општинског вијећа Жепче број: 01-25-42/06 од 23.05.2006. године организира у облику ЈАВНОГ ПОДУЗЕЋА „КОМУНАЛНО“ друштво са ограниченом одговорношћу Жепче, са сједиштем у Жепчу, ул. Жељезничка бр.3, општина Жепче, бр. ОПУ-ИП:170/2011 од 17.06.2011. године, уписано у регистар привредних друштава Општинског суда у Зеници МБС:43-01-0412-11 (стари број 1-708), ЈИБ број: 4218213900005.
- Да су органи управљања подuzeћем одређени Статутом ЈП „Комунално“ д.о.о. Жепче и то: Скупштина, Надзорни одбор, Управа и Одбор за ревизију.
- Да је Општински савјет општине Жепче донио Одлуку о загријавању стамбеног и пословног простора даљинским гријањем број: 01-23-83/19 од 31.05.2019. године, док је Надзорни одбор ЈП „Комунално“ д.о.о. Жепче дана 08.09.2015. године под бројем. 1677/15 донио Правилник о сталном и привременом искључењу објекта са инсталација централног гријања.
- Да је чланом 16. Одлуке о загријавању стамбеног и пословног простора даљинским гријањем број: 01-23-83/19 од 31.05.2019. године прописано да трајно одустајање од преузимања топлотне енергије (трајно искључење) одобрава се искључиво за цијели објекат (енергетску цјелину). Дијелови објекта или станови који не чине засебну цјелину не могу се трајно искључити из система гријања. Обзиром да се прорачуни термо-техничких инсталација (губици топлоте кроз зидове и отворе) врше на основу

претпоставке са су све просторије у сезони гријања загријане на пројектну температуру, искључење било којег дијела објекта (стана или пословног простора) утиче на температурни баланс и опскрбу топлотном енергијом других потрошача у објекту. Из тог разлога дистрибутер неће одобравати стална искључења пјединих дијелова објекта са инсталација централног, него само искључење објекта као цјелине.

- Да су чланом 2. и 3. Правилника о сталном и привременом искључењу објекта са инсталација централног гријања број: 1677/15 од 08.09.2015. године прописани идентични услови за трајно искључење објекта са инсталација централног гријања, као што је то већ и наведено у Одлуци о загријавању стамбеног и пословног простора даљинским гријањем.
- Да је Општина Жепче послове из области комуналне дјелатности, па тако и производњу испоруке топлотне енергије повјерила ЈП „Комунално“ д.о.о. Жепче. У власништву општине Жепче је котловско постројење, а доводни дистрибутивни цјевовод је у власништву ЈП „Комунално“ Жепче. Наведена котловница и цјевовод топловода изграђени су 1986. године, као централни систем загријавања са једним произвођачем топлотне енергије и једним дистрибутером. На овако изграђеном систему не постоји могућност увођења више произвођача топлотне енергије и више дистрибутера топлотне енергије. Послијератна изградња стамбено-пословних објекта у ужем језгру Општине Жепче није спојена на наведени систем централног гријања којим господари ЈП „Комунално“ д.о.о. Жепче, већ исти имају индивидуално загријавање – властите котловнице, тако да се не може сматрати да је ЈП „Комунално“ д.о.о. Жепче једини произвођач и испоручилац топлотне енергије у Општини Жепче.
- Да са корисницима услуга централног гријања немају закључене Уговоре због пратеће проблематике везане за потписивање/непотписивање уговора, сукоба на релацији станар/подстанар, а узимајући у прилог став суда изражен у судским пресудама у којима је суд становишта да се овдје ради о уговору по приступу, јер обавеза плаћања гријања настаје примањем услуге, а не потписивањем уговора у писменој форми.
- Да Општина Жепче поступа у складу са својим регулативним овластима код уређења услова испоруке топлотне енергије за загријавање стамбеног и пословног простора даљинским гријањем у складу са Законом о комуналним дјелатностима ЗЕ-ДО кантона и да наведена Одлука третира све кориснике гријања Општине Жепче без дискриминације по било којој основи, те да никако нема владајући положај на тржишту испоруке топлотне енергије на подручју Општине Жепче.
- Да одредбе члана 16. које се односе на трајно искључење корисника имају законско упориште и исте су у складу са чланом 13. став (3) и (4) Закона о комуналним дјелатностима ЗЕ-ДО кантона и да је исправно донесен Правилник о загријавању стамбеног и пословног простора даљинским гријањем број: 01-23-83/19 од 31.05.2019. године као и његове одредбе које регулишу услове и разлоге трајног искључења, а тако и поступање ЈП „Комунално“ д.о.о. Жепче према подносиоцима захтјева за искључење гријања засебних станова из објекта колективног становања.

2. Правни оквир поступка

Конкурenciјски савјет је у току поступка примијенио одредбе Закона о конкуренцији, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10), Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10), као и одредбе Закона о управном поступку („Службени гласник БиХ“, бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), у смислу члана 26. Закона о конкуренцији.

Такође, Конкурenciјски савјет је узео у обзир и одредбе Закона о комуналним дјелатностима („Службене новине ТК“ број 11/05, 7/07, 8/12 и 14/13) (у даљем тексту: Закон о комуналним дјелатностима), Закона о заштити потрошача Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 25/06 и 88/15) (у даљем тексту: Закон о заштити потрошача у БиХ), Одлуку о загријавању стамбеног и пословног простора даљинским гријањем број: 01-23-83/19 од 31.05.2019. године и Правилник о сталном и привременом искључењу објекта са инсталација централног гријања број: 1677/15 од 08.09.2015. године.

Конкурenciјски савјет у складу са чланом 43. став (7) Закона у сврху оцјене датог случаја може користити судску праксу Европског суда правде и одлуке Европске комисије.

3. Релевантно тржиште

Релевантно тржиште, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 33/10) чини тржиште одређених производа/услуга који су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште производа обухвата све производе и/или услуге које потрошачи сматрају међусобно замјењивим с обзиром на њихове битне карактеристике, квалитет, намјену, цијену или начин употребе.

Према одредби члана 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно географско тржиште обухвата цјелокупан или значајан дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјекти дјелују у продаји и/или куповини релевантне услуге под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликују од услова конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Чланом 4. став (1) тачка 3) Закона о комуналним дјелатностима прописано да се под снабдјевање топлотном енергијом подразумјевају послови производње и дистрибуције топлотне енергије (паре, вреле воде, топле воде, санитарне топле воде и сл.) мрежом до подстанице корисника, укључујући и подстаницу, односно главни запорни вентил или заједнички мјерни инструмент код објеката колективног становања, односно мјерни инструмент корисника.

Чланом 2. Одлуке о загријавању стамбеног и пословног простора даљинским гријањем број: 01-23-83/19 од 31.05.2019. је предвиђено да је загријавање стамбеног и пословног простора у Жепчу даљинским гријањем комунална дјелатност од посебног значаја за Општину Жепче, те да обављање те дјелатности врши јавно предузеће којем је, у складу са законом којим је уређена област комуналних дјелатности, надлежни орган повјерио обављање ове дјелатности.

Привредни субјекат ЈП Комунално д.о.о. Жепче је регистрован за дјелатност дистрибуције топлотне енергије коју и обавља, те је на основу наведеног, Конкурenciјски савјет у предметном поступку одредило релевантно тржиште производа дистрибуција/снабдјевање топлотном енергијом.

Обзиром да се снабдјевање топлотном енергијом врши на подручју Општине Жепче, релевантно тржиште у географском смислу је утврђено као географско подручје Општине Жепче.

Слиједом наведеног, Конкурenciјски савјет је одредио да је релевантно тржиште предметног поступка, тржиште дистрибуције/снабдјевања топлотном енергијом на подручју Општине Жепче.

4. Утврђено чињенично стање и оцјена доказа

Након сагледавања свих релевантних чињеница, доказа и документације достављене од странака у поступку, као и података којима располаже Конкурenciјски савјет, утврђено је сљедеће:

Цјеновник комуналних услуга

Цјеновник комуналних услуга је прихваћен од стране Општинског савјета Жепче Одлуком број 01-23-50/16 донесеном на 34. сједници Општинског савјета одржаној 31.03.2016 године, а у исти су унесене све накнадне измјене произашле из Одлука Општинског савјета Жепче које су донесене у 2018., 2019., и 2020. години.

Чланом 2. Цјеновника су прописане цијене комуналних услуга по врстама на мјесечном нивоу, па су тако прописане и цијене услуге гијања.

1. Услуга централног гријања стамбени простор:
 - м² по цијени од 2,93 КМ
 - МWh цијени од 122,85 КМ + 5% паушала на површину по цијени од 2,00 КМ
2. Услуга централног гријања за пословне просторе:
 - м² по цијени од 5,47 КМ
 - МWh цијена од 169,65 КМ + 5% паушала на површину по цијени од 4,68 КМ
3. Услуга централног гријања за привремено некориштене просторе (привремено искључене) за стамбене и пословне просторе по м²:
 - 30% од пуне цијене гријања

У складу са чланом 7. Цјеновника за кориснике услуге који немају уграђене калориметре, основ за обрачун утрошене топлотне енергије је површина затвореног простора (без површине балкона, лођа и тераса) утврђена Уговором о купопродаји стана, Изводом из књиге положених уговора, Уговором о комуналним услугама, без обзира да ли је затворена површина снабдјевена грејним тијелом или не. Површина стана се увећава за 5 м² уколико је бојлер за санитарну воду прикључен на инсталације централног гријања.

ОДЛУКА о загријавању стамбеног и пословног простора даљинским гријањем:

Општински Савјет Жепча је на 26. сједници одржаној 30.05.2019. године донио Одлуку о загријавању стамбеног и пословног простора даљинским гријањем број: 01-23-83/19 (у даљем тексту Одлука).

У складу са чланом 1. Одлуке уређују се услови изградње, реконструкције и одржавања објеката даљинског гријања стамбеног и пословног простора у Жепчу, испорука и кориштење топлотне енергије и међусобни односи субјеката у процесу загријавања простора даљинским гријањем.

Загријавање стамбеног и пословног простора у Жепчу даљинским гријањем је комуналана дјелатност од посебног значаја за Општину Жепча, према члану 2. Одлуке.

Чланом 4. Одлуке је прописано да је тренутни произвођач топлотне енергије ЈП „Комунално“ д.о.о Жепче, те да у зависности од околности и ситуације у будућности, произвођач може бити и други правни субјекат о чему одлуку доноси Општински савјет Жепче. Дистрибутер и испоручилац топлотне енергије је ЈП „Комунално“ д.о.о. Жепче. Потрошачи су сва физичка и правна лица која користе топлотну енергију из топловодне мреже за загријавање простора и припрему потрошне воде.

Чланом 16. Одлуке је прописано привремено и трајно искључење објекта са инсталација централног гријања како слиједи:

„Дистрибутер у току сезоне гријања мора испоручити потребне количине топлотне енергије према договореном режиму рада топловодног система, а Потрошач је дужан да преузме уговорене количине топлотне енергије осим у случају привременог или трајног одустајања од обавеза преузимања топлотне енергије.

ПРИВРЕМЕНО ИСКЉУЧЕЊЕ објеката са инсталација централног гријања одобрава се за дијелове објекта који не чине засебну енергетску цјелину због:

- непредвиђених догађаја у просторијама Потрошача-виша сила (пожари, поплаве, експлозије и сл);
- већих радова на одржавању кућних инсталација;
- преуређења или проширења кућних инсталација;
- у случају добивања писмене сугласности испоручитеља топлотне енергије.

Привремено искључење објекта са инсталација централног гријања могуће је само изван сезоне гријања. Захтјев за искључење се подноси најкасније до 01.09. текуће године.

Максимално вријеме привременог искључења може трајати 12 мјесеци.

За привремено искључење дијела објекта са инсталација централног гријања подноси се захтјев, плаћа се прописана такса и трошкови искључења.

Привремено искључење са инсталација централног гријања Дистрибутер ће одобравати само за објекте који се не користе (нико не борави у објекту).

Није могуће привремено искључити дио објекта (соба, ходник и сл.).

Прије искључења Потрошач је дужан измирити цјелокупан доспјели дуг на име трошкова гријања.

За вријеме привременог престанка преузимања топлотне енергије Потрошач је обавезан да плаћа накнаду сталних трошкова испоручитељу топлотне енергије у износу 30 % редовне цијене гријања (изузев ако је разлог привременог искључења виша сила (пожар, поплава, експлозија и сл.).

Привремено искључење се врши на најпогоднији начин (блокирањем запорних вентила на улазу у објект, блиндирањем цјевовода, затварањем улазних вентила на грејним тијелима уз постављање пломбе Дистрибутера или физичким уклањањем грејних тијела).

Физичко искључење врше искључиво радници Дистрибутера.

Трошкове искључења плаћа Потрошач уз таксу за искључење са гријања.

Привремено искључен Потрошач је одговоран за сву евентуалну штету која настане због привременог искључења (смрзавање и пуцање цјевовода, изљевање топле воде или било која друга штета настала због привременог искључења).

Привремено искључен Потрошач је обавезан омогућити испоручиоцу гријања повремен приступ унутар привремено искљученог објекта у циљу контроле инсталација гријања.

Уколико Потрошач не омогући контролу инсталација гријања или се утврди да је Потрошач без знања испоручитеља извршио прикључење на инсталације централног гријања, биће му обрачуната пуна цијена за цијели период од дана привременог искључења до дана откривања неовлаштеност прикључивања.

ТРАЈНО одустајање од преузимања топлотне енергије (трајно искључење) одобрава се искључиво за цијели објекат (енергетску цјелину).

Дијелови објекта или станови који не чине засебну цјелину не могу се трајно искључивати из система гријања.

Обзиром да се прорачуни термо-техничких инсталација (губици топлоте кроз зидове и отворе) врше на темељу претпоставке да су све просторије у сезони гријања загријане на пројектну температуру, искључење било којег дијела објекта (стана или пословног простора) утиче на температурни баланс и опскрбу топлотном енергијом других Потрошача у објекту. Из тог разлога дистрибутер неће одобравати стална искључења појединих дијелова објекта са инсталација централног гријања, него само искључење објекта као цјелине.

Искључење цијелог објекта са инсталација централног гријања могуће је само изван сезоне гријања.

За трајно искључење објекта са инсталација централног гријања подноси се захтјев, плаћа се прописана такса и трошкови искључења.

Захтјев за искључење са инсталација централног гријања се подноси најкасније до 01.09. текуће године.

Прије искључења Потрошач је дужан измирити цјелокупан доспјели дуг на име трошкова гријања. У случају да објекат има више потрошача, трајно искључење се неће одобрити док сви потрошачи не измире своја дуговања.

Након трајног искључења испоручитељ топлотне енергије није у обавези да чува капацитет потребан за снабдијевање топлотном енергијом предметног објекта.

У случају подношења захтјева за поновним прикључењем објекта на инсталације централног гријања примјењују се сва правила као за нове Потрошаче који се први пут појављују код испоручиоца топлотне енергије.

Трошкове привременог и трајног искључења и прикључења сноси Потрошач.

Дистрибутер је дужан у року од 60 дана од дана ступања на снагу ове одлуке донијети Правилник о искључењу са инсталација централног гријања у коме ће детаљније дефинисати услове и поступак привременог и сталног искључења.

Правилник о сталном и привременом искључењу објекта са инсталација централног гријања

У складу са чланом 18. Статута ЈП Комунално д.о.о Жепче (Пречишћени текст), број: ОПУ-ИП: 241/2013 од 05.08.2013.године, обрађен од стране нотара Гордане Налић са сједиштем у Жепчу, Надзорни одбор ЈП "Комунално" д.о.о Жепче је на 28. сједници одржаној дана 08.09.2015.године донио Правилник о сталном и привременом искључењу објекта са инсталација централног гријања (у даљем тексту: Правилник)

Стално искључење објеката са инсталација централног гријања, према члану 2. Правилника, одобрава се искључиво за цијели објекат или за дио објекта уколико за то постоје техничке могућности и уколико се са тиме не ремети снабдевање топлотном енергијом других потрошача у том објекту.

У складу са чланом 3. Правилника, обзиром да се прорачуни термо-техничких инсталација (губици топлоте кроз зидове и отворе) врсе на основу претпоставке да су све просторије у сезони гријања загријане на пројектну температуру, јасно је да искључење било којег дијела објекта утиче на снабдевање топлотном енергијом других потрошача у објекту, па из тог разлога ЈП "Комунално" д.о.о. Жепче неће одобравати стална искључења појединих дијелова објекта са инсталација централног гријања, него само искључење објекта као цијелине.

Привремено искључење објеката са инсталација централног гријања, у складу са чланом 11. Правилника, одобрава се за дијелове објекта који не чине засебну енергетску цјелину због:

- a) непредвиђених догадаја у просторијама потросача-виша сила (пожари, поплаве, експлозије и сл.);
- b) већих радова на одржавању кућних инсталација;
- c) преуређења или проширења кућних инсталација;
- d) у случају добивања писмене сагласности испоручитеља топлотне енергије.

У случају привременог искључења због горе наведених разлога под точкама б) и ц), радове је потребно извршити у року од 30 дана од дана привременог искључења с тим да се поновно укључење треба извршити прије почетка сезоне гријања (прије 01.09. текуће године).

Уколико потрошач којем је омогућено привремено искључење са гријања не поднесе писмени захтјев за поновно укључење истог до 01.09. текуће године, испоручилац топлотне енергије ће истог аутоматски с почетком грејне сезоне уврстити као потрошача услуге гријања и сматраће се да је у потпуности извршио све радње из тачки б) и ц) члана 11. овог Правилника због којег му је и омогућено привремено искључење, тако да не подноси захтјева за поновним укључењем гријања од стране потрошача тј. његов пропуст наведене радње, не може бити основ за нефактурисање услуге гријања истом, нити га то ослобађа од плаћања наведене услуге.

У складу са чланом 15. Правилника, привремено искључење са инсталација централног гријања ЈП "Комунално" ће се одобравати само за објекте који се не користе (нико не борави у објекту). Као доказ да нико не борави у објекту, подносилац захтјева је дужан да приликом подношења истог у прилогу достави Обавјештење о одјави пребивалишта са адресе из објекта за који тражи привремено искључење гријања, издано од стране МУП ЗДК, Жепче.

Испоручилац топлотне енергије задржава право да поред горе наведеног доказа одјаве адресе пребивалишта подносиоца захтјева, тражи и друге документе од истог уколико су му ти документи неопходни за утврђивање неког чињеничног стања, те да непосредним увидом у просторије објекта провјери чињенично стање.

За вријеме привременог престанка преузимања топлотне енергије потрошач је обвезан да плаћа накнаду сталних трошкова испоручитељу топлотне енергије у износу 30 % редовне цијене гријања (изузев ако је разлог привременог искључења виша сила (пожар, поплава, експлозија и сл.), у складу са чланом 19. Правилника.

Конкуренцијски савјет на основу наведеног закључује:

Конкуренцијски савјет је утврдио да је ЈП Комунално д.о.о. Жепче једини привредни субјекат који врши испоруку топлотне енергије системом даљинског гријања, и да је зона топлификације дефинисана као ужи дио града Жепче гдје спадају сви колективни стамбени објекти и дио индивидуалних стамбених објеката, те је неоспоран његов доминантан положај у смислу члана 9. Закона о конкуренцији.

У складу са чланом 10. став (1) Закона о конкуренцији, забрањена је свака злоупотреба доминантног положаја једног или више привредних субјеката на релевантном тржишту. Злоупотреба доминантног положаја, у складу са одредбама члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији, посебно се односи на закључивање споразума којима се условљава да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговинском обичају немају везе с предметом споразума.

Конкуренцијски савјет је узео у обзир и Закон о заштити потрошача који у члану 33. став (2) каже да економске услуге од општег интереса у које спада испорука топлотне енергије су у режиму уговорног односа и накнада за исте се плаћа на основу стварних испорука прочитаних на бројилу потрошача. Наиме, раскидом уговора престају постојати обавезе за уговорне стране, па тако није основано да се раскидом и непостојањем уговора једној страни намеће додатна обавеза у смислу неограниченог трајања плаћања услуге која не постоји.

Дакле, уколико пружалац услуга, у конкретном случају привредни субјект ЈП Комунално д.о.о. Жепче утврди како су испуњени сви услови за искључење корисника са мреже, у том случају, даном искључења, раскида се и пословни однос између пружаоца услуге и корисника испоручене топлотне енергије, па је обавезан и престанак свих финансијских обавеза корисника према ЈП Комунално д.о.о. Жепче.

Међутим, спорним одредбама Одлуке, односно Правилника, дата је могућност корисницима да под одређеним условима не користе топлотну енергију из система даљинског гријања и да раскину уговор уз претходну сагласност привредног субјекта ЈП Комунално д.о.о. Жепче али би корисник и даље наставио плаћати одређени фиксни износ трошкова за услугу коју практично не користи што значи да:

ЈП Комунално д.о.о. Жепче је, примјеном одредби наведене Одлуке односно Правилника, злоупотребио доминантан положај, наметнувши додатни услов кориснику своје услуге који и када су испуњени услови за привремено искључење корисника са мреже и жели исту да откаже, мора наставити са плаћањем финансијске обавезе.

Раскидом уговорног односа престају постојати и обавезе за уговорне стране, па тако није основано да се раскидом и непостојањем уговора намећу додатне обавезе, што у конкретном случају значи – трајање плаћања услуге која се не користи, што јасно и недвосмислено представља наметање додатних услова, а што је према одредбама Закона о конкуренцији забрањено, односно представља злоупотребу доминантног положаја према члану 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.

Оспорена одредба члана 16. Одлуке гласи:

Трајно одустајање од преузимања топлотне енергије (трајно искључење) одобрава се искључиво за цијели објект (енергетску цијелину).

Дијелови објекта или станови који не чине засебну цијелину не могу се трајно искључивати из сустава гријања.

и оспорене одредбе чланова 2. и 3. Правилника гласе:

Стално искључење објеката са инсталација централног гријања одобрава се искључиво за цијели објекат или дио објекта уколико за то постоје техничке могућности...

„ЈП Комунално Жепче неће одобравати стална искључења појединих дијелова објекта са инсталација централног гријања, него само искључење објекта као цјелине“.

представљају одредбе које су у супротности са Законом о конкуренцији из разлога што:

Конкуренцијски савјет даље сматра да члан 16. Одлуке, односно члан 15. Правилника, којом се утврђује максимално вријеме трајања привременог искључења на 12 мјесеци као и услов да ће се одобрење за привремено искључење одобравати само за објекте који се не користе, представљају рестриктивне одредбе које су у супротности за одредбама Закона о конкуренцији из разлога што корисник услуга ни у којем случају не смије бити ограничен избором начина на који ће загријавати властиту стамбену јединицу.

Такође, Конкуренцијски савјет је у својим већ усвојеним предметним рјешењима а који се односе на искључивање корисника са система централног градског гријања (Рјешење број: УП-03-26-2-047-18/18 од 21.03.2019. године и Рјешење број: УП-03-26-2-018-30/19 од 28.05.2020. године), прикупљао податке од привредних субјеката који такође обављају комуналне услуге од јавног интереса, гдје је анализом достављених података утврдило да исти не наплаћују паушале, дистрибутивне трошкове или неке друге сличне трошкове у ситуацијама када су корисници привремено или трајно искључени са водоводне или канализационе мреже, односно након искључивања са мреже снабдијевања електричном енергијом

На основу свега наведеног, Конкуренцијски савјет је утврдио како је ЈП Комунално д.о.о. Жепче примјеном наведене Одлуке односно Правилника, повриједио одредбе Закона о конкуренцији злоупотребом доминантног положаја на тржишту дистрибуције топлотне енергије у Општини Жепче, на начин да условљава другу страну да прихвати додатне обавезе које по својој природи немају везе с предметом споразума, у складу са чланом 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.

Слиједом наведеног, одлучено је као у тачки 1. диспозитива овог Рјешења.

5. Новчана казна

У смислу члана 48. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији, новчаном казном у износу највише до 10,0% вриједности укупног годишњег прихода привредног субјекта, из године која је претходила години у којој је наступила повреда закона, казниће се привредни субјекат, ако злоупотреби доминантан положај на начин прописан одредбама члана 10. Закона о конкуренцији.

Конкуренцијски савјет је приликом изрицања висине новчане казне узео у обзир намјеру те дужину трајања повреде Закона о конкуренцији, као и последице које је иста имала на тржишну конкуренцију, у смислу члана 52. Закона о конкуренцији.

Надаље, полазећи од неспорно утврђене чињенице да је ЈП Комунално д.о.о. Жепче злоупотребио доминантни положај, из члана 10. став (2) тачке д) Закона о конкуренцији, у смислу члана 48. став (1) тачке б) Закона о конкуренцији, изречена је новчана казна у износу

5.000,00 KM (петхиљада и 00/100 KM), што представља (..)*¹ % оствареног прихода из 2020. године, који је износио (..)* KM.

У случају да се изречена новчана казна не уплати у утврђеном року иста ће се наплатити принудним путем, у смислу члана 47. Закона о конкуренцији, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока, према важећим прописима Босне и Херцеговине.

Имајући у виду наведено Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачкама 3. и 4. диспозитива овог Рјешења.

6. Поука о правном лијеку

Против овог Рјешења није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог Рјешења.

Предсједник

Др сц. Амир Каралић

¹ (..)* - подаци представљају пословну тајну